

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

11 квітня 2019 р.

Київ

№ 34-рк

Про припинення дій,
що містять ознаки порушення
законодавства про захист
від недобросовісної конкуренції

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши матеріали дослідження та подання Управління розслідувань недобросовісної конкуренції від 12.02.2019 № 127-01/723-п,

ВСТАНОВИВ:

1. ПРЕДМЕТ РЕКОМЕНДАЦІЙ

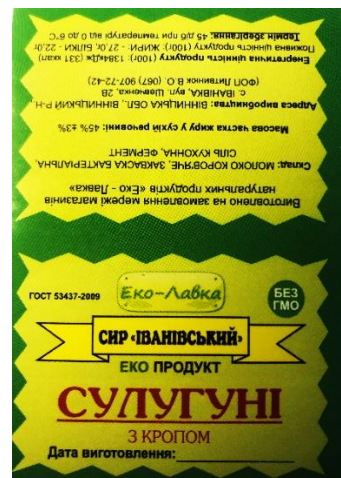
- (1) Порушення, передбачене статтею 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», у вигляді поширення інформації, що вводить в оману.
- (2) Порушення, вчинене шляхом повідомлення на етикетці сирів напівтвердих, зокрема сиру напівтвердого (45 % жиру) «Букет Аджарії» та сиру напівтвердого (45 % жиру) «Сулугуні з кропом», невизначеному колу осіб неправдивих відомостей внаслідок обраного способу їх викладення, а саме, зазначення напису «ЕКО ПРОДУКТ» з позначенням «ЕКО», у той час як у виробника – фізичної особи – підприємця Литвинюка Вадима Олександровича відсутні відповідні підтвердні документи, видані уповноваженими органами та які підтверджують, що його продукція дійсно відповідає властивостям екологічної продукції, що може вплинути на наміри споживачів щодо придбання товару цього суб'єкта господарювання.

2. ВІДПОВІДАЧ

- (3) Відповідачем є фізична особа – підприємець Литвинюк Вадим Олександрович (далі – ФОП Литвинюк В.О., Підприємець) (вул. Молодіжна, 1, с. Лука-Мелешківська, Вінницький р-н, Вінницька обл., 23234, ідентифікаційний код фізичної особи [конфіденційна інформація]).
- (4) ФОП Литвинюк В.О. відповідно до інформації, розміщеної в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, зареєстрований 03.07.2013.
- (5) Основним видом господарської діяльності Підприємця, згідно з КВЕД 10.51, є перероблення молока, виробництво масла та сиру.
- (6) Отже, ФОП Литвинюк В.О. є суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

3. ОБСТАВИНИ, ВСТАНОВЛЕНІ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

- (7) Під час проведення Вінницьким обласним територіальним відділенням дослідження дій суб'єктів господарювання з поширення на етикетках (упаковках) продукції написів «Еко», «еко», «Есо», «Екологічна», «Екологічно чиста» було виявлено на продуктовій виставці, організованій Вінницькою торгово-промисловою палатою, продукцію з позначенням «ЕКО ПРОДУКТ», зокрема сир (45 % жиру) «Букет Аджарії» та сир напівтвердий (45 % жиру) «Сулугуні з кропом». Виробником цієї продукції є ФОП Литвинюк В.О., на адресу якого було надіслано вимогу про надання інформації.
- (8) Дорученням Голови Комітету від 01.06.2018 № 13-01/352 зазначені матеріали дослідження передані на розгляд Комітету.
- (9) За наявною в Комітеті інформацією, ФОП Литвинюк В.О. здійснює виробництво та реалізацію сирів м'яких, напівтвердих, сулугуні, вершків (далі – Продукція).
- (10) Упаковка Продукції ФОП Литвинюка В.О. здійснюється у прозорому поліетиленовому пакеті, зверху на упаковку Продукції клеїться або прикріплюється іншим чином етикетка з назвою товару, складом, масою, фізичними та іншими властивостями, терміном зберігання та інформацією про виробника. На кожній етикетці продукції Підприємця розміщено напис «ЕКО ПРОДУКТ». Етикетки мають такий вигляд:

- (11) Так, на лицьовій стороні всіх етикеток, крім інших написів, міститься такий: «ЕКО ПРОДУКТ» з позначенням «ЕКО».
- (12) У своєму листі від 27.04.2018 б/н (zareestrovaniy Vinnytskim oblasnim teritorialnym viddilenniam 04.05.2018 za № 887) FOOP Litvinchuk V.O. zaznachiv, sho vyrobnyctvo ta realizatsiya Produktii z napisom na etiketkakh «ЕКО ПРОДУКТ» zdysnyuetsya z kinetsya 2016 roku.
- (13) FOOP Litvinchuk V.O. povidomiv Komitet pro te, sho avtorom maketa etiketok був комерційний директор Мазуренко Р.В., якого на час написання листа до Вінницького обласного територіального відділення було звільнено.
- (14) Підприємець зазначив, що не має зареєстрованого торгового знака для товарів і послуг а напис «ЕКО ПРОДУКТ» не є зареєстрованою торговельною маркою.
- (15) Підприємець зазначив, що використовує напис «ЕКО ПРОДУКТ» для того, щоб донести споживачу інформацію про екологічну чистоту своєї продукції. При цьому не надає документально підтверджених даних про походження сировини, стандарти, за якими виготовляє продукцію, умови виготовлення продукції.
- (16) Виробництво продуктів харчування, зокрема сирів, має здійснюватися за державними стандартами. На більшості етикеток Підприємець не посилається на стандарти, відповідно до яких виготовляється Продукція.
- (17) Підприємець повідомив Комітет про те, що обсяг реалізації сирів із використанням етикеток із написом «ЕКО ПРОДУКТ» у 2017 році становить 1 100 тонн (в асортименті), за період січень - березень 2018 – 0,305 тонни (в асортименті). Договорів та інших підтвердних документів про обсяги реалізації продукції Підприємець не надав. Територією розповсюдження Продукції згідно з інформацією, зазначеною в листі, є місто Вінниця.
- (18) З огляду на викладене, Комітетом встановлено, що FOOP Litvinchuk V.O. використовує на лицьовій стороні етикетки Продукції напис «ЕКО ПРОДУКТ» з позначенням «ЕКО» із кінця 2016 року.

4. КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ

- (19) Відповідно до частини сьомої статті 29 Закону України «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини» (далі – Закон) забороняється при маркуванні продукції, яка не відповідає вимогам цього Закону, використовувати позначення з написами «органічний», «біодинамічний», «біологічний», «екологічний», словами з префіксом «біо» тощо.
- (20) Відповідно до пункту 35 Технічного регламенту з екологічного маркування, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18.05.2011 № 529 (далі – Технічний регламент)

(діяв до 17.01.2018), для застосування екологічного маркування суб'єкт господарювання повинен пройти процедуру оцінки відповідності продукції встановленим екологічним критеріям в органі з екологічного маркування.

- (21) Відповідно до зазначеного Технічного регламенту встановлено наступне.

Екологічне маркування – коротко і точно сформульований напис, символ чи зображення, що наноситься на етикетку або пакування продукції чи наводиться у документації на продукцію, технічних бюлетенях, рекламних матеріалах з метою зазначення певної екологічної характеристики продукції, компонента або пакування.

Відповідність продукції встановленим екологічним критеріям підтверджується сертифікатом екологічного маркування.

Екологічна сертифікація – процедура, під час якої визнаний в установленому порядку орган з екологічного маркування документально засвідчує відповідність продукції встановленим екологічним критеріям.

Орган з проведення оцінки відповідності продукції встановленим екологічним критеріям (орган з екологічного маркування) – незалежний від суб'єкта господарювання орган, який у своїй діяльності керується програмою екологічного маркування відповідно до вимог міжнародного стандарту ISO 14024 (ДСТУ ISO 14024 «Екологічні маркування та декларації. Екологічне маркування типу I. Принципи та методи»).

- (22) Отже, екологічна сертифікація, зокрема засвідчення відповідності продукції екологічним критеріям, здійснюється визнанням в установленому порядку органом з екологічного маркування. Відсутність належного факту встановлення відповідності продукції, що позиціонується як екологічна, екологічним критеріям є підставою не вважати таку продукцію екологічною.

- (23) Відповідно до Технічного регламенту орган з екологічного маркування не може:

- бути розробником, виробником, постачальником, монтажником або прямо залученим до зазначених видів діяльності, а також власником, користувачем, утримувачем продукції, яку він оцінює, крім продукції для власного споживання;
- бути представником суб'єкта господарювання;
- провадити будь-який вид діяльності, що може вплинути на незалежність його експертизи або неупередженість щодо діяльності з екологічної сертифікації, до якої він залучений, зокрема, надання консультаційних послуг або порад суб'єктові господарювання, продукція якого заявлена на сертифікацію.

- (24) Для проведення процедури з оцінки відповідності орган з екологічного маркування повинен мати:

- методику системи управління якістю, відповідно до якої проводиться оцінка відповідності;
- методику провадження діяльності органу з екологічного маркування, в якій визначаються його завдання, чисельність персоналу, необхідного для проведення процедури з оцінки відповідності, ступінь складності технології виробництва продукції і характер виробничого процесу (партія продукції або продукція, що випускається серіями);
- необхідну матеріально-технічну базу для забезпечення виконання завдань з проведення оцінки відповідності.

- (25) Персонал органу з екологічного маркування повинен мати необхідну освіту, підготовку, досвід у виконанні завдань з проведення оцінки відповідності та навички складання відповідних звітів.

- (26) Відповідно до статті 1 Закону України «Про акредитацію органів з оцінки відповідності» акредитація органів з оцінки відповідності – засвідчення національним органом України з акредитації того, що орган з оцінки відповідності відповідає вимогам національних стандартів, гармонізованих з відповідними міжнародними та європейськими стандартами, та у разі необхідності будь-яким додатковим вимогам щодо акредитації у відповідних сферах для провадження визначеної діяльності з оцінки відповідності.
- (27) Відповідно до статті 6 Закону України «Про акредитацію органів з оцінки відповідності» акредитація здійснюється національним органом України з акредитації.
- (28) Наказом Міністерства економіки України від 04.01.2002 № 5 було утворено Національне агентство з акредитації України та затверджено Положення про Національне агентство з акредитації України.
- (29) У зв'язку з викладеним, Комітет для з'ясування питання, чи є в Україні органи з екологічного маркування, які уповноважені на проведення екологічної сертифікації, листом від 16.09.2016 № 127-26/09-9800 звернувся до Національного агентства з акредитації України.
- (30) За інформацією, отриманою від Національного агентства з акредитації України, з 16.07.2013 по 26.09.2016 немає жодного акредитованого органу з оцінки відповідності.
- (31) Відповідно до статей 1, 24 і 33 Закону України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» визначаються правові та організаційні засади здійснення добровільної оцінки відповідності, зокрема добровільна оцінка відповідності здійснюється органом з оцінки відповідності, що призначається центральним органом виконавчої влади та оцінка відповідності якого здійснюється національним органом України з акредитації. Попередня редакція вказаного Закону, що врегульовував аналогічні питання, а саме, Закону України «Про технічні регламенти та процедури оцінки відповідності», статті 1 та 28, також визначав необхідність призначення та акредитації органу з оцінки відповідності.
- (32) Пункт 3 Технічного регламенту встановлює, що орган з екологічного маркування, що є органом з проведення оцінки відповідності продукції встановленим екологічним критерієм, має бути визнаний в установленому порядку. Відповідно до пункту 1 статті 1 Закону України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» додержання вимог технічного регламенту є обов'язковим та органи з оцінки відповідності, що виконують свої завдання з оцінки відповідності згідно з відповідними технічними регламентами, призначаються центральним органом виконавчої влади.
- (33) За наявною в Комітеті інформацією, в Україні на кінець 2016 року, коли ФОП Литвинюк В.О. почав використовувати у своїй господарській діяльності на лицьовій стороні етикетки Продукції напис «ЕКО ПРОДУКТ» з позначенням «ЕКО», були відсутні призначені належним чином та акредитовані органи з оцінки відповідності, які займаються екологічною сертифікацією.
- (34) Окремо зазначаємо, що національний стандарт України ДСТУ ISO 14024:2002 Екологічне маркування 1 типу є документом, який детально прописує принципи та методи, за якими орган з оцінки відповідності має проводити оцінку відповідності продукції на відповідність вимогам екологічних критеріїв. Цей документ не визначає порядку призначення та акредитації органу з оцінки відповідності, оскільки такий порядок визначається Законом України «Про технічні регламенти та процедури оцінки відповідності» та постановою Кабінету Міністрів України № 529 від 18.05.2011, і потреба в такому нормативно-правовому дублюванні відсутня.
- (35) Також звертаємо увагу на те, що стандартом ISO/IEC 17065:2012 «Вимоги до органів, що сертифікують продукцію, процеси, послуги» встановлено перелік критеріїв для органів сертифікації (зокрема, вимоги до структури, вимоги до персоналу, вимоги зовнішніх ресурсів, вимоги до процесу оцінювання, аналізування та прийняття рішення щодо

сертифікації). Окремо у вступі до цього стандарту зазначено, що його можна використовувати як документ з переліком критеріїв для акредитації або призначення органами державної влади органів сертифікації. Отже, у самих стандартах зазначено про необхідність акредитації та призначення органами державної влади органів з оцінки відповідності.

- (36) Важливим є розуміння принципу добровільної сертифікації. Така сертифікація є добровільною для суб'єкта, який на власний розсуд приймає рішення про те, чи буде він виробляти екологічну продукцію або ж звичайну. У разі якщо він прийняв рішення на користь екологічної продукції і планує наносити відповідне маркування, то проходження процедури сертифікації у належно акредитованому й призначеному органі з оцінки відповідності стає для нього обов'язковим. Будь-які посилання на добровільність екологічної сертифікації як аргумент для відсутності імперативних норм для органу з оцінки відповідності, який проводить такі сертифікації, є безпідставними та неаргументованими. Лист Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 11.10.2016, в якому зроблено висновок про відсутність потреби в акредитації органів з оцінки відповідності, що мають намір працювати в добровільній сфері, не є нормативно-правовим актом та не встановлює правових норм, як власне в ньому й зазначено.

5. ВИСНОВКИ КОМІТЕТУ

- (37) Отже, ФОП Литвинюк В.О. на лицьовій стороні етикетки Продукції розміщує напис «ЕКО ПРОДУКТ» з позначенням «ЕКО», не маючи сертифікатів, дозвільних документів, які видані уповноваженими на те органами та які підтверджують, що його продукція дійсно відповідає властивостям екологічної продукції. Отже, зазначена інформація є неправдивою,
- (38) Обираючи серед аналогічних товарів, пересічний покупець сподівається отримати продукт, що відповідає його потребам, керуючись інформацією, заявленою виробником, зокрема, про те, що зазначений продукт відповідає критеріям екологічного маркування.
- (39) Так, відповідно до наявної в Комітеті інформації, ринок виробництва та реалізації сирів є конкурентним.
- (40) На вітчизняному ринку реалізуються сири таких виробників, зокрема: ТОВ «Молочна компанія «Дружба», ТОВ «Лубенський молочний завод», АТ «Молочний альянс» тощо.
- (41) За наявною в Комітеті інформацією, не всі суб'єкти господарювання під час реалізації своєї продукції, зокрема сирів, використовують на етикетках такий напис, як «ЕКО ПРОДУКТ», або будь-які інші позначення з написами «ЕКО». Отже, ФОП Литвинюк В.О. міг отримати неправомірні переваги в конкуренції відносно інших суб'єктів господарювання, які не використовують таке позначення.
- (42) Відповідно до частини першої статті 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» поширенням інформації, що вводить в оману, є повідомлення суб'єктом господарювання, безпосередньо або через іншу особу, одній, кільком особам або невизначеному колу осіб, у тому числі в рекламі, неповних, неточних, неправдивих відомостей, зокрема внаслідок обраного способу їх викладення, замовчування окремих фактів чи нечіткості формулювань, що вплинули або можуть вплинути на наміри цих осіб щодо придбання (замовлення) чи реалізації (продажу, поставки, виконання, надання) товарів, робіт, послуг цього суб'єкта господарювання.
- (43) Отже, ФОП Литвинюк В.О. поширював шляхом повідомлення невизначеному колу осіб неправдиві відомості на етикетках своєї Продукції про споживчі властивості Продукції внаслідок обраного способу її викладення, а саме, з використанням в

оформленні етикетки Продукції на лицьовій стороні етикетки напису «ЕКО ПРОДУКТ» з позначенням «ЕКО», не маючи сертифікатів, дозвільних документів, які видані уповноваженими органами та які підтверджують, що його продукція дійсно відповідає властивостям екологічної продукції.

- (44) У зв'язку з тим, що на лицьовій стороні етикетки Продукції зазначено неправдиву інформацію – напис «ЕКО ПРОДУКТ» з позначенням «ЕКО», це могло вплинути на наміри споживачів стосовно придбання Продукції ФОП Литвинюка В.О. саме як продукції, яка має відповідні екологічні властивості.
- (45) Отже, дії ФОП Литвинюка В.О. щодо оформлення обраним способом етикеток Продукції, зокрема розміщення на лицьовій стороні етикетки напису «ЕКО ПРОДУКТ» з позначенням «ЕКО», містять ознаки порушення, передбаченого статтею 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», у вигляді поширення на етикетках Продукції інформації, яка є неправдивою через спосіб її викладення, що може ввести в оману споживачів щодо її характеристик.
- (46) Повідомлення невизначеному колу осіб неправдивих відомостей про характеристики продукції через розміщення на етикетці Продукції інформації таким способом могло вплинути на наміри споживачів щодо придбання Продукції та набуття ФОП Литвинюком В.О. більш вигідного становища порівняно з іншими суб'єктами господарювання, які діють на відповідному ринку.
- (47) Отже, ФОП Литвинюк В.О. міг посилити конкурентну позицію та отримати неправомірні переваги в конкуренції не завдяки власним досягненням, а шляхом поширення неправдивих відомостей щодо характеристик Продукції.
- (48) У зв'язку з викладеним та враховуючи, що в Комітеті відсутня інформація про надходження звернень щодо випадків введення в оману споживачів Продукції виробництва ФОП Литвинюка В.О. щодо її екологічних характеристик та інформація, яка б свідчила, що дії ФОП Литвинюка В.О. призвели до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, завдали значних збитків окремим особам чи суспільству, ФОП Литвинюку В.О. надаються обов'язкові для розгляду рекомендації.

Враховуючи наведене, керуючись статтею 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» та статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», Антимонопольний комітет України надає фізичній особі – підприємцю Литвинюку Вадиму Олександровичу такі обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Припинити дії щодо використання фізичною особою – підприємцем Литвинюком Вадимом Олександровичем на етикетках продукції, зокрема етикетках сиру напівтвердого «Букет Аджарії», сиру «Сулугуні з кропом», сиру «Сулугуні», сиру «Сулугуні з пажитником», сиру напівтвердого, сиру напівтвердого з пажитником, сиру напівтвердого «Прованський», сиру м'якого «Іванівський», сиру м'якого «Іванівський делікатесний з кропом», вершків, сиру «Адигейський», сиру «Адигейський з сухофруктами», сиру «Адигейський з вишнею» тощо, напису «ЕКО ПРОДУКТ» з позначенням «ЕКО», які містять ознаки порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції у вигляді поширення інформації, що вводять в оману, та утриматися від вчинення подібних дій у подальшому.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Про результати розгляду цих рекомендацій повідомити Антимонопольний комітет України у десятиденний строк з дня їх отримання.

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.

Головуючий –
перший заступник Голови Комітету –
державний уповноважений

М. НІЖНІК